

www.ice-diving.com
+7(095) 105-77-99
info@ice-diving.com

ZIMA I WIOSNA NAD MORZEM BIAŁYM

**CENTRUM NURKOWE „ARCTIC CIRCLE”
ZAPRASZA NA NURKOWANIE PODŁODOWE**

OD STYCZNIA DO KWIETNIA

Nurkowanie w Morzu Białym

Nurkowie wciąż poszukują nowych miejsc, gdzie mogliby zażyć radości nurkowania. Coraz więcej takich miejsc znajduje się w morzach delikatnie mówiąc zimnych, bardzo różniących się od powszechnie odwiedzanych wód tropikalnych. W Morzu Białym występują warunki arktyczne i subarktyczne, co sprawia, że jest to akwen niezwykle ciekawy dla nurków żądnych zupełnie nowych wrażeń. Jeśli pojedzie się tam raz, chce się wracać tam znowu i znowu.

Geografia

Morze Białe leży na północy europejskiej części Rosji i połączone jest wąską cieśniną z Morzem Barentsa, które z kolei jest częścią Morza Arktycznego. Dzięki temu, że jest ono osłonięte od wiatrów arktycznych przez półwysep Kola, Morze Białe ma klimat łagodniejszy niż oba wspomniane morza. W lecie powietrze ogrzewa się do temperatury 24-27°C, a temperatura wody przy powierzchni wynosi do 17°C. Zimą morze jest prawie całkowicie pokryte lodem, stąd też jego nazwa. Podczas „zimowego” sezonu nurkowego, trwającego od lutego do początku kwietnia, temperatura powietrza spada od -10°C do -15°C, lecz temperatura wody pozostaje stała: -1°C do -1,7°C.

Nurkowania letnie i zimowe

Najpiękniejszym i najciekawszym regionem do nurkowania na Morzu Białym jest zatoka Kandalaksza. Tutaj morze jest najgłębsze, wybrzeże najbardziej urozmaicone niezliczonymi wysepkami pokrytymi lasem oraz osłoniętymi zatokami. Morze Białe znane jest z różnorodności miejsc nurkowych. Można nurkować przy brzegu i dryfować wśród wodorostów, albo zejść głębiej i zobaczyć ławicę miękkich koralii. Raz napotkamy pionową ścianę skalną, kiedy indziej będziemy nurkować na łagodnym stoku pokrytym rozgwiazdami i ukwiałami. W niektórych miejscach można płynąć z prądem z szybkością nawet 2 m/s, a osoby nie-

przepadające za nurkowaniem w prądzie bez problemu znajdą spokojną zatokę. Większość z ławic, czyli nagłych wypłyceń, które nie dochodzą do powierzchni wody - jest bogata w życie morskie.

Woda w Morzu Białym ma odcień zielonkawy dzięki swemu składowi chemicznemu i jest stosunkowo ciemna, lecz widoczność sięga w zimie 50 m. W lecie widoczność pogarsza się wskutek wzrostu planktonu. Wówczas też woda rozszczepia się na dwie warstwy, oddzielone termokliną. Powyżej termokliny woda ogrzewa się do +17°C i jest mniej przejrzysta, poniżej zaś nigdy nie ogrzewa się ponad +8°C, ale za to widoczność pozostaje stała.

Wybierając się na nurkowanie w Morzu Białym, należy wziąć ze sobą podwodne

źródło światła. Na głębokości 14-16 m panuje półmrok, a na 25 m jest kompletnie ciemno.

Nurkowanie w lodzie w wodzie morskiej bardzo różni się od nurkowania podlodowego w zbiornikach słodkowodnych, co bez wątpienia czyni je bardziej atrakcyjnym dla miłośników sportów ekstremalnych.

Najpiękniejszą rzeczą w nurkowaniu podlodowym jest sam lód. Ponieważ w Morzu Białym występują silne prądy, występuje tu różnica około 2 metrów w poziomie wody pomiędzy przyplływem i odpływem. Pływy występują z częstotnością co około 12 godzin. Mówiąc innymi słowami, przyplływ trwa z grubsza około 6 godzin i tyle samo trwa odpływ. Na skutek pływów lód wznosi się i opada wraz z wodą i kiedy napotyka po-

Mało płochliwe foki spotykane są tu niemal na każdym kroku

► wierzchnie skalne, łamie się i przymarza do nich. W rezultacie lód przy pionowej ścianie skalnej pod wodą może osiągnąć 5 metrów grubości! Pomimo tego góry lodowe są dobrze oświetlone słońcem, które przechodzi bez przeszkód przez szczeliny w miejscach, gdzie lód styka się z brzegiem.

Flora i fauna

Podobnie jak wszystkie morza położone na wysokich szerokościach geograficznych Morze Białe kryje bogactwo podwodnego życia roślinnego i zwierzęcego. Na małych głębokościach, gdzie prądy pływowe są silne, wodorosty z rodzaju *Laminaria* tworzą prawdziwe lasy, podczas gdy głębiej dno pokryte jest dywanem czerwonych alg. Morze Białe jest miejscem występowania miękkich koralii. Różne gatunki ukwiałów morskich żyją na podwodnych ławicach i stokach, poczynając od głębokości kilku metrów. Najciekawszym z nich jest *Metridium* - białe i czerwone ukwiały z delikatnymi czułkami. Rosną one zwykle w prawdziwych podwodnych klombach. Poniżej termokliny, w zimnej wodzie i w całkowitych ciemnościach żyją kolonie miękkich koralii z rodzaju *Alcyonaria*. Jednym z reprezentantów tej rodziny w Morzu Białym jest *Gersemia* (*Gersemia fruticosa*). *Alcyonaria* wyglądają jak miniaturowe drzewka wysokości do 1 metra i koloru od śnieżnobiałego do wspaniałego pomarańczowego. Posiadają one szkielet wewnętrzny, wytworzony przez pojedyncze wapienne cząstki - kolce lub skleryty. Podpierają one kolonie, które w przeciwnym wypadku pozostałyby miękkie i giętkie. Kolonie składają się z licznych jednakowych polipów, połączonych ze sobą cielistą tkanką. Tego typu koralie ►

Po lewej od góry:

Niektóre gatunki ukwiałów zachwycają swą delikatną i fantazyjną urodą

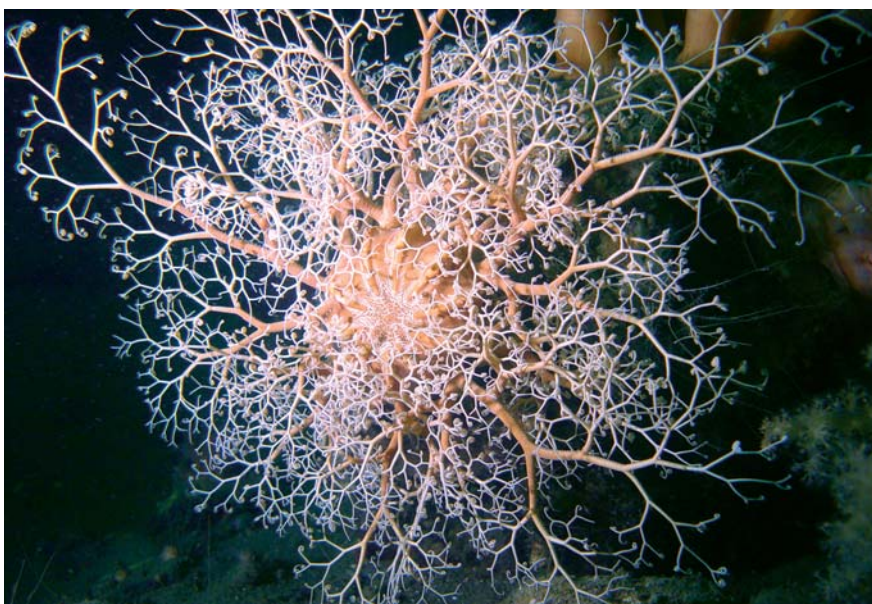
Wśród stosunkowo ubogiej fauny Morza Białego natknąć się można na kraba, amatora cudzych domków

Po prawej od góry:

Nie sposób wyobrazić sobie przygotowań do nurkowania w arktycznych warunkach. Na szczęście przenośne obozowiska z ciepłymi pomieszczeniami są doskonałym rozwiązaniem.

Tak imponujące kolonie ukwiałów spotkać można chyba tylko w Morzu Białym

► lubią zimną wodę, zatem w Morzu Białym żyją na głębokości 25-30 metrów. Na błotnistych ławicach lub rafach skalnych, gdzie prąd jest niewielki, tworzą prawdziwe gęszcze. Gdy w świetle latarki wyłoni się jedno z tych przezroczystych miniaturowych drzew, stercząc jak duch w mroku, może to przyprawić nurka o szybsze bicie serca. Jest to fantastyczny widok na tle zimnego i ciemnego świata podwodnego. Różne bezkręgowce, takie jak krewetki, często „pasą się” na tym miękkim koralu wylapując to, co zgromadziło się na gałązkach, żywiąc się i jednocześnie czyszcząc koral. Same Alcyonaria „wylawiają” z wody każdą materię organiczną, żywą czy martwą.

Praktycznie rzecz biorąc w Morzu Białym nie ma dużych zwierząt ani drapieżników. To, co nurek może zobaczyć, to z pewnością duża liczba bezkręgowców: krabów, rozgwiazd, krewetek, robaków, mięczaków, ukwiałów i koralu. Najczęściej spotykaną rybą jest dorsz, poza tym flądra i wilk morski (zębacz pstry), żyjące w norach pod skałami. Czasem w zimnych wodach można się minąć z rają żądlastą. W niektórych częściach Morza Białego zbierają się bielugi (wieloryby arktyczne). Natomiast foki można spotkać prawie wszędzie.

Możliwości nurkowe

Arktyczne Centrum Nurkowe PADI działa w najciekawszych regionach w zatoce Kandalaksza, położonej na kole podbiegunowym. Specjalizuje się ono w organizacji nurkowań letnich i lodowych. Oferuje 3 rodzaje nurkowań w Morzu Białym: nurkowania dzienne w lecie, nurkowe safari z zakwaterowaniem na statku „Kartesz” i zimowe nurkowania lodowe. W ciepłej porze roku ►

Po lewej od góry:

Kompozycja godna najdoskonalszego twórcy - w tym przypadku samej natury

Choć koralu kojarzą nam się z ciepłymi wodami, są jednak gatunki, które upodobały sobie arktyczne warunki

Po prawej od góry:

Pod grubą warstwą lodu kryje się... lód. Nurkowanie przy lodowych blokach dostarcza niesamowitych wrażeń.

W tak ekstremalnych warunkach należy obowiązkowo mieć ze sobą dwa niezamarzające automaty

info

Morze Białe - (Biełoje morie), morze wcinające się w ląd Europy między półwyspami Kolskim i Kanin, część Oceanu Arktycznego, średnia głęb. 49 m, w zatoce Kandalaksha maksymalna - 330 m. Główne porty: Archangielsk, Biełomorsk. Przez Kanał Białomorsko-Bałtycki łączy się z Morzem Bałtyckim.

Temperatura - wody powierzchniowe w lecie 7-15°C, w zimie -1,6°C. W zimie zamarza. Pływy do 10 m.

Kandalaksha - to miejscowość położona 2.562 km od Moskwy. Miasto posiada tylko częściową kanalizację, gaz oraz przyłącza wodne, dlatego przy szukaniu miejsc noclegowych warto o to zapytać.

Podróż:

Samolot - Warszawa/Kraków - Murmańsk - autobus (ok. 2-4 godz.).
Samochód, ok. 3.500 - 4.200 km.
Droga M10 do Petersburga, następnie M18.

Nurkowania:

Organizowane przez Arktyczne Centrum Nurkowe i na statku „Kartesz”, rezerwacja przez moskiewskie biuro pod adresem: 6, Serpukhovskij val., tel. +7(095)105-77-99, www.ice-diving.com

► nurkowania odbywają się z łodzi motorowych, przewożących nurków do miejsc nurkowych w około 5-15 minut, lub w ciągu godziny w przypadku dalszych wycieczek. Okoliczne wody zostały dobrze zbadane, aby nurkowania były różnorodne, stale też organizuje się nurkowania w całkiem nowych miejscach, których jest tu mnóstwo. Można przeprowadzać nurkowania w dryfie, pośród lasów grubych wodorostów, na ławicach miękkich koralów i klombach ukwiałów morskich, na wrakach i ławicach mięczaków, nagich skałach i w grotach koralowych. Centrum nurkowe zapewnia wszystko, co jest potrzebne, w tym: butle z podwójnymi zaworami, balast oraz pomoc wykwalifikowanych instruktorów nurkowania.

Arktyczne Centrum Nurkowe organizuje też profesjonalnie nurkowania podlodowe w sposób tak bezpieczny i komfortowy jak to tylko jest możliwe. Przy każdym miejscu nurkowym rozbija się przenośny obóz z ciepłymi pomieszczeniami, gdzie można się przebrać i założyć na siebie wyposażenie nurkowe. Aby zejść do wody, wystarczy tylko wyjść na zewnątrz pomieszczenia i zrobić kilka kroków do otworu zejściowego. Na następne nurkowanie do innego miejsca zabiera się skuter śnieżny.

Wycieczki po Morzu Białym na pokładzie statku wycieczkowego „Kartesz” odbywają się od końca lata do końca października. Safari nurkowe trwa tydzień z nieograniczoną liczbą nurkowań, umożliwiając tym samym zwiedzenie odległych wysp i poszukiwanie nowych ciekawych miejsc. Program zwykle obejmuje zwiedzanie Wysp Sołowieckich, które są pomnikiem przyrody i architektury (a również miejscem, gdzie były zlokalizowane ciężkie obozy pracy w czasach Rosji Radzieckiej - przyp. tłumacza).

Nurkowania letnie i zimowe odbywają się w zimnych wodach, stąd zaleca się suche skafandry; obowiązkowo należy mieć dwa niezamarzające automaty (dwa pierwsze i dwa drugie stopnie). Niezbędny sprzęt można też wypożyczyć w Arktycznym Centrum Nurkowym lub na pokładzie statku „Kartesz”.

Program specjalny

Oprócz standardowych programów organizowanych przez Arktyczne Centrum Nurkowe, jak i na statku „Kartesz”, oferuje się nurkom kilka programów specjalnych:

- Safari nurkowe na pokładzie statku „Kartesz” do nowych miejsc nurkowych. Doświadczenie kapitana i przewodników nurkowych pozwala na lokalizację interesujących miejsc, a możliwości techniczne statku „Kartesz” umożliwiają zrealizowanie tych pomysłów.

- „Ecodiving - Diving for Science” (Nurkowanie ekologiczne, nurkowanie dla nauki). Jest to nowy dla nurkowania i dla nauki pomysł włączenia pletwonurków do aktualnych badań podwodnych. Program prowadzą profesor i badacze z uniwersytetów i instytutów.

- Safari lodowe do odległych miejsc, trwające kilka dni. Dobry wybór dla fanatyków sportów ekstremalnych.

- „Korale Arktyki” - program edukacji biologicznej dla nurków. Przewodnicy, będący również specjalistami zoologii morskiej, prowadzą cykl zajęć mających na celu obserwację zwierząt morskich tak w środowisku naturalnym, jak i w akwariach, i mogą przekazać uczestnikom wiele informacji dotyczących biologii morza.

- Program „Nurkowanie dla dzieci” adresowany do dzieci w wieku 6 lat i więcej. Wprowadza on młodych miłośników przyrody w biologię Morza Białego. Uczestnicy, którzy ukończyli kurs pływania pod wodą, mogą nurkować.

- „Foki Morza Białego”. Unikalny program obserwacji fok grenlandzkich, które przypływają na Morze Białe z Morza Barentsa na zimę w celu rozrodu. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że można będzie pływać i bawić się z małymi fokami. Wycieczka jest możliwa tylko w jednym tygodniu w roku, na wiosnę.

- Unikalny, specjalistyczny program freedivingu, pierwszy raz w Arktycznym Centrum Nurkowym, prowadzony pod nadzorem instruktorów tego sportu. Zajęcia z freedivingu odbywają się na Morzu Białym w lecie.

Arktyczne Centrum Nurkowe i statek „Kartesz” zapewniają wszystko, co jest potrzebne, w tym butle z dwoma zaworami, balast, pomoc wykwalifikowanych instruktorów nurkowania, wynajem sprzętu i transport do miejsc nurkowych. ■

Natalia Cheryakova
tłumaczył: Włodzimierz Majewski